

Handläggare
Eva Fagerhem
Telefon: 08-508 20 114

Till
Enskede-Årsta-Vantör stadsdelsnämnd
2021-01-28

Motion om återbruksgallerior

Svar på remiss från kommunstyrelsen dnr 2020/1077

Förslag till beslut

Enskede-Årsta-Vantör stadsdelsnämnd godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Anders Carstorp
Stadsdelsdirektör

Kersti Tagesson
Avdelningschef

Sammanfattning

Maria Mustonen (V) och Sara Stenudd (V) har skrivit en motion i stadens kommunfullmäktige där de föreslår att staden utreder följande:

- hur kommunala återbruksgallerior kan implementeras i Stockholm,
- hur byggvaror och annat relevant verksamhetsavfall kan inkluderas i konceptet
- var en pilotanläggning kan lokaliseras
- samt att en utvärdering görs av stadens popup återbruksverksamhet

Kommunstyrelsen har skickat motionen på remiss till bland annat Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd.

Stadsdelsförvaltningen är positiv till förslagen i motionen då de ligger i linje med stadens Miljöprogram om att underlätta för bland annat ökat återbruk.

Bakgrund

Maria Mustonen (V) och Sara Stenudd (V) har skrivit en motion där de föreslår följande:

- att uppdra åt Stockholm Vatten och Avfall AB och arbetsmarknadsnämnden i samarbete med andra relevanta nämnder att utreda hur kommunala återbruksgallerior kan implementeras i Stockholm
- att uppdra åt Stockholm Vatten och Avfall AB att utreda hur byggvaror och annat relevant verksamhetsavfall kan inkluderas i konceptet
- att uppdra åt exploateringsnämnden att tillsammans med stadsbyggnadsnämnden utreda var en pilotanläggning kan lokaliseras
- att uppdra Stockholm Vatten och Avfall AB att göra en utvärdering av popup återbruksverksamheten.

Kommunstyrelsen har skickat motionen på remiss till Enskede-Årsta-Vantör stadsdelsnämnd.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom avdelningen för stadsmiljö och lokaler.

Ärendet

Enligt motionärerna producerar hushållen i Sverige 4,5 miljoner ton avfall per år enligt den nyaste avfallsstatistiken från Naturvårdsverket och Avfall Sverige. Det blir 467 kilo i genomsnitt per person. Hälften av hushållsavfallet energiåtervinns och 35 procent materialåtervinns.

Bortsett från gruvindustrin är byggsektorn den största avfallsproducenten när det gäller verksamhetsavfall. Trots många bra initiativ har det inte varit problemfritt att introducera cirkulära verksamhetsmodeller i branschen. Det saknas forum där utbudet och efterfrågan kan mötas

Den totala mängden avfall ökar men återanvändningen av både byggmaterial, textilier och loppismaterial ökar. Det saknas dock forum där utbudet och efterfrågan kan mötas. Man menar att det behövs fler styrmedel som bryter trenden med ökat materialanvändning och som skapar möjligheter till ökat återbruk.

Motionärerna lyfter fram Eskilstuna kommuns verksamhet ReTuna som ett bra sätt att minska uppkomsten av avfall och öka återanvändningen och man föreslår att denna modell bör kunna tillämpas och anpassas till Stockholms stads förutsättningar.

Det kommunala bolaget Eskilstuna Energi och Miljö driver återbruksgallerian ReTuna. Verksamhetsmodellen innebär att man kan lämna sina gamla prylar till den intilliggande

återvinningscentralen. Varorna sorteras, rustas upp vid behov och säljs sedan i ReTunas butiker. Eskilstuna Energi och Miljö hyr ut lokalerna till företagarna som driver butikerna och även kommunens resursenhet för Aktivitet, Motivation och Arbete (AMA) är inblandad i processen. Man kan hitta kläder, möbler, IT-utrustning, idrottsredskap och så vidare. Det som inte kan återanvändas material- eller energiåtervinns av återvinningscentralen. 2019 sålde ReTuna varor för 16,5 miljoner kronor. Gallerian har även en folkbildande uppgift och håller till exempel kurser om hållbarhet.

Motionärerna föreslår vidare att verksamheten bör kombineras med arbetsmarknadsåtgärder så att den kan erbjuda Stockholmsjobb och praktikplatser. Ett folkbildningsuppdrag och tät samverkan med stadens skolor ingår också i konceptet. Det kan även kombineras med kreativa näringar som kan använda återvunna material för att skapa hållbart mode och design som sedan kan saluföras i återbruksgallerian.

I samband med återbruksgallerior för hushållsvaror bör även en satsning på byggvaror göras. Då kan ett byggvaruhus med återvunnet byggmaterial bli en del av konceptet.

Målsättningen bör vara att ha återbruksgallerior i olika delar av staden så att de blir tillgängliga för alla stockholmare, men det är lämpligast att börja verksamheten i en pilotanläggning i ett centralt läge.

Motionärerna föreslår också att Stockholms stads popup återbruksverksamhet bör utvärderas. Verksamheten är uppskattad och popup återbruk kan utvecklas som ett komplement till föreslagna återbruksgallerior.

Förvaltningens synpunkter och förslag

I stadens miljöprogram ingår sju prioriterade mål för Stockholms miljö.

1. Ett fossilfritt och klimatpositivt Stockholm 2040
2. En fossilfri organisation 2030
3. Ett klimatanpassat Stockholm
4. Ett resurssmart Stockholm
5. Ett Stockholm med biologisk mångfald i väl fungerande och sammanhängande ekosystem
6. Ett Stockholm med frisk luft och god ljudmiljö
7. Ett giftfritt Stockholm

Det fjärde målet om ett *Resurssmart Stockholm* omfattar målbilden att Stockholms stad har utvecklats till en stad där resurser används

effektivt och i enlighet med EU:s avfallshierarki. Det innebär att staden har identifierat och kartlagt stora resursflöden och har en utarbetad strategi för att skapa cirkularitet för dessa. Stockholm har anpassat sig till att resurser är ändliga genom att ha utvecklat och tagit till sig ny teknik, nya affärsmodeller och nya livsstilar. Målet om ett resurssmart Stockholm omfattar tre etappmål för programperioden

- Minskad resursanvändning och klokare konsumtion
- Ökad recirkulation av materiella resurser inom staden
- En ökad resurseffektivitet i samband med byggprocessen

En grundläggande princip i stadens arbete för ett resurssmart Stockholm är därför ambitionen att förebygga uppkomsten av avfall och främja återvinning i enlighet med EU:s avfallshierarki.

Jordens resurser är ändliga och recirkulationen av redan uttagna resurser är därför central för en hållbar utveckling. I en cirkulär ekonomi är strävan att produkter ska vara tillverkade av biobaserat eller återvunnet material. Produkterna ska också vara designade för att kunna användas så länge som möjligt, repareras och till slut materialåtervinnas på ett effektivt och säkert sätt. En princip i den cirkulära ekonomin är att ju längre produkter och komponenter kan användas och återanvändas, desto mer ekonomiskt värde kan de skapa. Upphandling kan användas som ett styrmedel för att ställa krav enligt ovanstående tillsammans med krav på avfallsförebyggande åtgärder vid inköp av varor, tjänster och byggtreprenader.

Genom hållbar konsumtion och produktion och åtgärder för avfallsförebyggande och mer cirkulära flöden kan både resursförbrukning och klimatpåverkande utsläpp minska.

Återanvändning och återbruk är nödvändigt för att hushålla med våra begränsade resurser och bidra till ett bättre resursutnyttjande. Källsortering och andra åtgärder för att främja en hög nivå av återvinning behöver därför ses som en central förutsättning för minskad resursanvändning.

För att göra Stockholm till en föregångare inom cirkulär ekonomi måste det bli mycket enklare att återvinna. De sopor som i slutändan blir kvar och förbränns till att värma upp våra bostäder ska vara fria från fossil råvara.

I Stockholm stads Miljöprogram framgår bland annat att staden ska underlätta för ökat återbruk genom exempelvis fler popup-återbruk, stationära återbruk, förstärkning på återvinningscentraler och åtgärder för ökat återbruk av textilier samt även använda stadens interna återbrukscentrum Stocket, som ett förstahandsalternativ i

samband med inköp av möbler och inventarier till stadens verksamheter.

Förvaltningen ser därför positivt på motionens förslag om att det måste bli mycket enklare att återvinna och att modellen med en återbruksgalleria är intressant.

Stadsdelsförvaltningen är därmed positiv till motionen då den ligger i linje med stadens Miljöprogram om att underlätta för ökat återbruk.

Bilagor

1. Remissbrev - Motion om återbruksgallerior KS 2020/1077
2. Motion om återbruksgallerior